

5. festival hrvatskih digitalizacijskih projekata
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
20. - 21. travnja 2015.

Digitalizacija starih šibenskih novina i časopisa

Antonija Miše (amise@knjiznica-sibenik.hr)

SAŽETAK

U hemeroteći Gradske knjižnice "Juraj Šižgorić" Šibenik pohranjene su pedeset jedne novine i pet časopisa koji su u Šibeniku izlazili od 1905. do konca Drugog svjetskog rata. Sve novine i časopisi skenirani su, s tim da su na mrežne stranice Knjižnice stavljeni svi časopisi i trideset tri novine. Stavljeni su i dva godišta Šibenskog lista jer je i taj tjednik skeniran (godišta od 1952., kad je počeo izlaziti, do 1967., kad je napravio stanku u izlaženju). Inače, to je najvažniji lokalni list, nezaobilazan za proučavanje novije povijesti Šibenika i okolice. Naravno, i ostala godišta, od 1978. do danas, bit će digitalizirana, kao i ostale novine.

Skenirano je ukupno 16 851 stranica (po godinama: 2011. – 7 115 stranica, 2012. – 3 556, 2013. – 3 200, 2014. – 2 980). Tomu treba dodati oko 5 000 stranica koje su skenirane još 2009. i 2010. a odnose se na Hrvatsku riječ, najstarije šibenske novine, te Hrvatsku misao, Narodnu stražu i Naprednjak. Sve u svemu, skenirano je oko 22 000 stranica periodike.

Informatičari Knjižnice rade na tome da sva ta građa bude pretraživa, preciznije: da se sva može pretraživati odjednom, a ne samo pojedini dokumenti, odnosno oni koji su otvoreni.

UVOD

U Zavičajnoj zbirci (*Sibenicensia*) Gradske knjižnice "Juraj Šižgorić" pohranjene su pedeset i jedne novine i pet časopisa (četiri svjetovna i jedan vjerski) koji su u Šibeniku izlazili do konca Drugog svjetskog rata (s tim da su osam novina i jedan časopis izlazili tijekom rata). Ta je građa smještena u zasebnoj prostoriji, dio u vitrinama, dio u ladicama ormara. Veći dio te građe, koja je među najvrednijom koju Knjižnica posjeduje (i zato što su tu primjerci koje ostale kulturne ustanove u gradu, arhiv ili muzej npr., nemaju), dobro je očuvan, osim prvog godišta Hrvatske rieči, koje se najviše traži.

Da bi zaštitila izvornike i istodobno ih učinila dostupnim široj javnosti, Knjižnica ih je odlučila digitalizirati i postaviti na svoje mrežne stranice.

METODOLOGIJA

Knjižnica je još 2009. unajmila skener i uposlila vanjskog suradnika, koji je skenirao sva godišta Hrvatske rieči, najstarijih šibenskih novina, koje su izlazile od 1905. do 1914. (ukupno više od 3 500 stranica), i još troje novina: Hrvatsku misao, Narodnu stražu i Naprednjak.

Potom je angažirala tvrtku koja je od 2011. do 2014. skenirala ostale stare novine (uključujući i godišta Šibenskog lista, najvažnijeg lokalnog tjednika, od 1952. do 1967., kada je načinio stanku u izlaženju, do 1978., otkad redovito izlazi) i osam časopisa. Ta je tvrtka skenirala ukupno 16 851 stranicu, što s građom koja je skenirana prethodno iznosi oko 22 000 stranica. Skeniranje i digitalizacija obavljani su stereo foto postupkom (senzori od 10 megapiksela, brzinom do 600 stranica na sat), kojim se ne oštećuje materijal jer nema rastavljanja (uveza) knjiga, pa je pogodan za stare knjige i inkunabule. Skenirani materijal isporučen je u nekoliko formata: jpg (400 dpi), tif, raw i pdf. Nakon skeniranja proveden je OCR postupak (optičko prepoznavanje teksta u slici) i spremanje teksta u arhivskom (za čuvanje) i komprimiranom (za prezentiranje javnosti) pdf formatu.

Nakon spremanja u pretraživi pdf format i davanja metapodataka skenirana građa postavljena je na mrežne stranice Knjižnice.

REZULTATI

Knjižnica je skenirala ukupno oko 22 000 stranica periodike. U prvoj fazi, s unajmljenim skenerom, skenirano je oko 5 000 stranica (sva godišta Hrvatske rieči, najstarijih šibenskih novina, skenirana 2009., i još troje novine: Hrvatska misao, Narodna straža i Naprednjak, skenirane 2010.). Tvrtka koja je angažirana za taj posao skenirala je 16 851 stranicu (po godinama: 2011. – 7 115 stranica, 2012. – 3 556, 2013. – 3 200, 2014. – 2 980).

Na mrežnim stranicama Knjižnice, pod izbornikom Digitalizirana građa, trenutno je dostupno osam časopisa i trideset tri novine, uz kratak opis svake od njih (vrijeme izlaženja, vlasnik, urednik, tiskara, političko usmjerenje itd.).

ZAKLJUČAK

Digitalizacija starih šibenskih novina i časopisa učinila je jedan od najvažnijih izvora za poznavanje i proučavanje lokalne povijesti u prvoj polovici 20. st. dostupnim istraživačima (povjesničarima, sociolozima, etnolozima...), ali i svima onima koje zanima prošlost šibenskoga kraja. Digitalna zbirka starih novina i časopisa bit će dio portala Stare hrvatske novine i Stari hrvatski časopisi na mrežnim stranicama Nacionalne i sveučilišne knjižnice, kao dio projekta Hrvatska kulturna baština.

Projekt financiraju Ministarstvo kulture i Grad Šibenik.

